DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 11 december 2007 *

I mål C-291/05,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, framställd av Raad van State (Nederländerna) genom beslut av den 13 juli 2005, som inkom till domstolen den 20 juli 2005, i målet

Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie

mot

R.N.G. Eind,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden V. Skouris, avdelningsordförandena P. Jann, C.W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts och G. Arestis samt domarna J.N. Cunha Rodrigues (referent), R. Silva de Lapuerta, K. Schiemann, J. Makarczyk och A. Borg Barthet,

* Rättegångsspråk: nederländska.

generaladvokat: P. Mengozzi,

justitiesekreterare: förste handläggaren M. Ferreira,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 6 september 2006,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie, genom A. van Leeuwen, advocaat,

— R.N.G. Eind, genom R. Ketwaru, advocaat,

— Nederländernas regering, genom H.G. Sevenster, C. Wissels och M. de Grave, samtliga i egenskap av ombud,

— Tjeckiens regering, genom T. Boček, i egenskap av ombud,

— Danmarks regering, genom A. Jacobsen, i egenskap av ombud,

— Tysklands regering, genom M. Lumma och C. Schulze-Bahr, båda i egenskap av ombud,

— Greklands regering, genom K. Georgiadis, K. Boskovits och Z. Chatzipavlou, samtliga i egenskap av ombud,

— Förenade kungarikets regering, genom E. O'Neill, i egenskap av ombud, biträdd av S. Moore, barrister,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom G. Rozet och M. van Beek, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 5 juli 2007 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 18 EG, av rådets förordning (EEG) nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen (EGT L 257, s. 2; svensk specialutgåva, område 5, volym 1, s. 33), i dess lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 2434/92 av den 27 juli 1992 (EGT L 245, s. 1; svensk specialutgåva, område 5, volym 5, s. 160) (nedan kallad förordning nr 1612/68), och av rådets direktiv 90/364/EEG av den 28 juni 1990 om rätt till bosättning (EGT L 180, s. 26; svensk specialutgåva, område 6, volym 3, s. 58).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan R.N.G. Eind, medborgare i Surinam, och Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie (minister för utlännings- och integrationsfrågor) avseende ett beslut av Staatssecretaris van Justitie (statssekreteraren vid justitieministeriet) (nedan kallad statssekreteraren) att inte bevilja uppehållstillstånd.

Tillämpliga bestämmelser

De gemenskapsrättsliga bestämmelserna

3 I artikel 10 i förordning nr 1612/68 föreskrivs följande:

"1. Följande personer skall, oavsett sin nationalitet, ha rätt att bosätta sig tillsammans med en arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat och som är anställd i en annan medlemsstats territorium:

a) Arbetstagarens make och deras avkomlingar som är under 21 års ålder eller är beroende av dem för sin försörjning,

... ."

4 I artikel 1 i direktiv 90/364 föreskrivs följande:

"1. Medlemsstaterna skall bevilja rätt till bosättning för medborgare i medlemsstater som inte åtnjuter denna rätt enligt andra bestämmelser i gemenskaps-

rätten och för deras familjemedlemmar enligt definition i punkt 2, under förutsättning att medborgarna och deras familjemedlemmar omfattas av en heltäckande sjukförsäkring som gäller i värdmedlemsstaten och har tillräckliga tillgångar för att undvika att ligga det sociala bidragssystemet i värdmedlemsstaten till last under den tid de bor där.

...

2. Följande personer skall oavsett sin nationalitet ha rätt att bosätta sig i en annan medlemsstat tillsammans med innehavaren av ett uppehållstillstånd:

a) Hans eller hennes maka och deras avkomlingar som är beroende av dem för sin försörjning.

..."

Den nationella lagstiftningen

I artikel 1 e i utlänningslagen (Vreemdelingenwet) av den 23 november 2000 (*Staatsblad*

"1. Medborgare i Europeiska unionens medlemsstater som har rätt att resa in i och att uppehålla sig i en annan medlemsstat enligt fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

2. Familjemedlemmar till de personer som avses i punkt 1 ovan som är medborgare i tredjeland och som till följd av ett beslut som fattats med tillämpning av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen har rätt att resa in i och att uppehålla sig i en medlemsstat. ..."

6 Enligt artikel 1 h i utlänningslagen avses med "tillfälligt uppehållstillstånd" ett visum för en vistelse som är längre än tre månader, som personligen begärts av en utlänning vid en diplomatisk eller konsulär beskickning tillhörande Konungariket Nederländerna i härkomstlandet eller där den berörde stadigvarande vistas och som utfärdats av nämnda beskickning.

7 Enligt artikel 14.1 a i utlänningslagen är justitieministern behörig att bevilja, avslå eller inte behandla en ansökan om uppehållstillstånd för viss tid. Enligt stycke 2 i nämnda artikel beviljas ett uppehållstillstånd för viss tid med inskränkningar som följer av den grund på vilken uppehållstillståndet har beviljats.

8 Enligt artikel 16.1 a i utlänningslagen kan en ansökan om uppehållstillstånd för viss tid avslås om utlänningen inte har ett giltigt provisoriskt uppehållstillstånd, som beviljats utifrån en grund som överensstämmer med grunden för ansökan om uppehållstillstånd.

Tvisten vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

9 Under februari månad år 2000 flyttade Runaldo Ruben Leonard Eind, som är nederländsk medborgare, till Förenade kungariket, där han hade funnit arbete. Där återförenades han senare med sin dotter R.N.G. Eind, född år 1989, som kom direkt från Surinam.

10 Enligt beslutet om hänskjutande förklarade myndigheterna i Förenade kungariket den 4 juni 2001 för Runaldo Ruben Leonard Eind att han hade rätt att uppehålla sig i Förenade kungariket med stöd av förordning nr 1612/68. Genom en skrivelse av samma datum underrättades hans dotter om att även hon hade rätt att uppehålla sig i Förenade kungariket i egenskap av familjemedlem till en gemenskapsarbetstagare. Runaldo Ruben Leonard Eind erhöll ett uppehållstillstånd med giltighet från den 6 juni 2001 till den 6 juni 2006.

11 Den 17 oktober 2001 inreste Runaldo Ruben Leonard Eind och hans dotter till Nederländerna. Hans dotter anmälde sig hos polismyndigheten i Amsterdam och ansökte om uppehållstillstånd i enlighet med artikel 14 i utlänningslagen.

12 Runaldo Ruben Leonard Eind förklarade inför den rådgivande kommitté som behandlade ansökan att han efter det att han hade återvänt till Nederländerna erhöll ett socialbidrag och att han varken hade utövat eller sökt arbete, eftersom han hade varit sjuk. Han anförde emellertid dessutom att han hade haft ett samtal vid Banenmarkt (arbetsförmedlingen) för att återintegreras på arbetsmarknaden och att han väntade på ett andra samtal. Av akten framgår dessutom att Runaldo Ruben Leonard Eind i Nederländerna omfattades av en sjukförsäkring.

13 Genom beslut av den 2 januari 2002 avslog statssekreteraren R.N.G. Einds ansökan med motiveringen att hon inte hade ett giltigt provisoriskt uppehållstillstånd. Dessutom framgick det av beslutet att det inte var möjligt att bevilja henne uppehållstillstånd grundat på att hon var familjemedlem till en gemenskapsmedborgare. Trots att hennes far vistats i en annan medlemsstat än Konungariket Nederländerna utövade han nämligen inte vid återkomsten från denna stat en faktisk och verklig verksamhet och kunde inte anses vara en icke ekonomiskt aktiv person i den mening som avses i EG-fördraget. Under dessa förhållanden kunde inte Runaldo Ruben Leonard Eind längre anses vara en "gemenskapsmedborgare" i den mening som avses i utlänningslagen.

14 R.N.G. Eind begärde omprövning, men statssekreteraren vidhöll vid omprövning den 5 juli 2002 sitt beslut. Den 20 oktober 2004 upphävde emellertid Rechtbank te 's-Gravenhage (Haags länsrätt), med hänvisning till EG-domstolens dom av den 7 juli 1992 i mål C-370/90, Singh (REG 1992, s. I-4265; svensk specialutgåva, volym 13, s. 19) och av den 26 februari 1991 i mål C-292/89, Antonissen (REG 1991, s. I-745; svensk specialutgåva, volym 11, s. 55), statssekreterarens beslut av den 5 juli 2002 och återförvisade ärendet till Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie för en förnyad omprövning.

15 Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie överklagade domen till Raad van State, som ansåg att gemenskapsrätten inte gav ett entydigt svar på de frågor som hade uppkommit i det anhängiggjorda målet och därför beslutade att vilandeförklara målet och hänskjuta följande frågor till EG-domstolen:

"1 a. För det fall en värdmedlemsstat betraktar en tredjelandsmedborgare som en familjemedlem till en arbetstagare i den mening som avses i artikel 10 i ... förordning nr 1612/68 ..., och det uppehållstillstånd som den medlemsstaten har beviljat fortfarande är giltigt, innebär då det att den medlemsstat där arbetstagaren är medborgare av det skälet inte kan neka tredjelandsmedborgaren rätt till inresa och uppehåll när arbetstagaren återvänder?

b. Om fråga 1 skall besvaras nekande, betyder då det att medlemsstaten har rätt att själv bedöma om de villkor för inresa och uppehåll som följer av nationell rätt är uppfyllda vid tredjelandsmedborgarens inresa, eller skall medlemsstaten först bedöma om tredjelandsmedborgaren fortfarande med framgång kan åberopa rättigheter med stöd av gemenskapsrätten i egenskap av familjemedlem till arbetstagaren?

2. Påverkas svaret på de ovan ställda frågorna av om tredjelandsmedborgaren före vistelsen i värdmedlemsstaten inte har haft uppehållsrätt enligt nationell rätt i den medlemsstat där arbetstagaren är medborgare?

3 a. För det fall den medlemsstat där arbetstagaren (referenspersonen) är medborgare vid arbetstagarens återkomst till medlemsstaten har rätt att bedöma huruvida de gemenskapsrättsliga villkoren för beviljande av ett uppehållstillstånd för familjemedlemmar fortfarande är uppfyllda, har då en tredjelandsmedborgare, som är familjemedlem till en referensperson som har lämnat värdmedlemsstaten och har återvänt till den medlemsstat där han är medborgare för att där söka arbete, en uppehållsrätt i denna medlemsstat, och i så fall för hur lång tid?

b. Föreligger en sådan rätt också om referenspersonen i denna medlemsstat inte utför något verkligt och faktiskt arbete och inte eller inte längre kan betraktas som arbetssökande, inom ramen för ... direktiv 90/364 ..., med beaktande av bland annat den omständigheten att referenspersonen på grund av sitt nederländska medborgarskap erhåller socialbidrag?

4. Vilken betydelse har det för svaren på de ovan angivna frågorna att tredjelandsmedborgaren är en familjemedlem till en unionsmedborgare som har använt sig av den rätt som tillkommer honom enligt artikel 18 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och som återvänder till den medlemsstat där han är medborgare?"

Inledande anmärkningar

16 Förenade kungarikets regering har i sitt skriftliga yttrande och vid den muntliga förhandlingen angett att det uppehållstillstånd som R.N.G. Eind erhöll i Förenade kungariket grundade sig på nationell rätt och inte på artikel 10 i förordning nr 1612/68. Nämnda regering har vidare angett att ett sådant uppehållstillstånd inte återgav en skyldighet enligt gemenskapsrätten, utan ett politiskt val med hänsyn till de nationella bestämmelserna.

17 Däremot framgår det av beslutet om hänskjutande att myndigheterna i Förenade kungariket genom skrivelse av den 4 juni 2001 underrättade R.N.G. Eind om att hon hade rätt att uppehålla sig i Förenade kungariket i egenskap av familjemedlem till en gemenskapsarbetstagare i enlighet med förordning nr 1612/68.

18 Härvid skall det emellertid erinras om att det inom ramen för det samarbete som har inrättats genom artikel 234 EG inte ankommer på EG-domstolen utan på den nationella domstolen att fastställa de faktiska omständigheter som givit upphov till tvisten och att bedöma vilka konsekvenserna blir härav för det avgörande som den har att fatta (se, bland annat, dom av den 16 september 1999 i mål C-435/97, WWF m.fl., REG 1999, s. I-5613, punkt 32, och av den 23 oktober 2001 i mål C-510/99, Tridon, REG 2001, s. I-7777, punkt 28).

19 Således skall de frågor som ställts besvaras med utgångspunkt i den hänskjutande domstolens premiss, nämligen att R.N.G. Eind har varit bosatt i Förenade kungariket med stöd av artikel 10 i förordning nr 1612/68.

Prövning av tolkningsfrågorna

Fråga 1 a

20 Den nationella domstolen har ställt denna fråga för att få klarhet i följande. När en gemenskapsarbetstagare återvänder till den medlemsstat i vilken gemenskapsarbetstagaren är medborgare, är myndigheterna i den medlemsstaten enligt gemenskapsrätten då skyldiga att bevilja arbetstagarens familjemedlemmar som är medborgare i ett tredjeland rätt till inresa och uppehåll redan av det skälet att medborgaren innehar ett uppehållstillstånd som fortfarande är giltigt i värdmedlemsstaten, där arbetstagaren förvärvsarbetat och som utfärdats enligt artikel 10 i förordning nr 1612/68?

21 Det skall härvid erinras om att enligt artikel 10.1 a i förordning nr 1612/68 skall följande personer, oavsett nationalitet, ha rätt att bosätta sig tillsammans med en arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat och som är anställd i en annan medlemsstats territorium: arbetstagarens make och deras avkomlingar som är under 21 års ålder eller är beroende av dem för sin försörjning.

22 Det framgår bland annat av femte skälet att förordning nr 1612/68 syftar till att avlägsna hinder för arbetstagares rörlighet "särskilt när det gäller arbetstagarens rätt att få ha sin familj hos sig och förutsättningarna för att familjen skall kunna inlemmas i värdlandet".

23 Rätten till familjeåterförening enligt artikel 10 i förordning nr 1612/68 ger inte familjemedlemmar till en migrerande arbetstagare någon egen rätt till fri rörlighet. Denna bestämmelse gynnar snarare den migrerande arbetstagaren, till vars familj hör en tredjelandsmedborgare (se, inom ramen för artikel 11 i förordning nr 1612/68, dom av den 30 mars 2006 i mål C-10/05, Mattern och Cikotic, REG 2006, s. I-3145, punkt 25).

24 Av detta följer att rätten för en medborgare i ett tredjeland, som är familjemedlem till en gemenskapsarbetstagare, att bosätta sig med arbetstagaren bara kan åberopas i den medlemsstat där arbetstagaren är bosatt.

25 Inom ramen för förordning nr 1612/68 är verkan av ett uppehållstillstånd, som utfärdats av myndigheterna i en medlemsstat till en tredjelandsmedborgare som är familjemedlem till en gemenskapsarbetstagare, fortsatt avgränsad till denna medlemsstat.

26 Med hänsyn till det ovanstående skall fråga 1 a besvaras på följande sätt. När en gemenskapsarbetstagare återvänder till den medlemsstat i vilken gemenskapsarbetstagaren är medborgare, så är myndigheterna i den medlemsstaten enligt gemenskapsrätten inte skyldiga att bevilja arbetstagarens familjemedlemmar som är medborgare i ett tredjeland rätt till inresa och uppehåll redan av det skälet att medborgaren innehar ett uppehållstillstånd som fortfarande är giltigt i värdmedlemsstaten, där arbetstagaren förvärvsarbetat och som utfärdats enligt artikel 10 i förordning nr 1612/68.

Frågorna 2 och 3 b

27 Den hänskjutande domstolen har ställt dessa frågor, som EG-domstolen skall undersöka tillsammans, för att få klarhet i huruvida en tredjelandsmedborgare som är familjemedlem till en arbetstagare som återvänder till den medlemsstat där arbetstagaren är medborgare efter det att arbetstagaren har förvärvsarbetat i en annan medlemsstat, enligt gemenskapsrätten har rätt till uppehåll i den medlemsstat där arbetstagaren är medborgare, utan att arbetstagaren utövat en verklig och faktisk ekonomisk verksamhet där. Den hänskjutande domstolen vill även få klarhet i

huruvida det förhållande att tredjelandsmedborgaren före vistelsen i värdmedlemsstaten där arbetstagaren förvärvsarbetat inte har haft uppehållsrätt enligt nationell rätt i den medlemsstat där arbetstagaren är medborgare kan ha betydelse för uppehållsrätten för nämnda medborgare.

28 Det skall inledningsvis erinras om att rätten för medborgare i en medlemsstat att uppehålla sig i en annan medlemsstat, utan att där bedriva verksamhet som anställd eller egenföretagare, inte är ovillkorlig. Enligt artikel 18.1 EG tillerkänns rätten för varje unionsmedborgare att uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier endast enligt de begränsningar och de villkor som föreskrivs i fördraget och i bestämmelserna om genomförande av fördraget (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 september 2004 i mål C-456/02, Trojani, REG 2004, s. I-7573, punkterna 31 och 32, och av den 19 oktober 2004 i mål C-200/02, Zhu och Chen, REG 2004, s. I-9925, punkt 26).

29 Som ett exempel på sådana begränsningar och villkor kan det nämnas att en medlemsstat, enligt artikel 1.1 första stycket i direktiv 90/364, har rätt att fordra att både icke yrkesverksamma unionsmedborgare som önskar utöva sin rätt att uppehålla sig på dess territorium och deras familjemedlemmar omfattas av en heltäckande sjukförsäkring som gäller i värdmedlemsstaten och att de har tillräckliga tillgångar för att undvika att ligga det sociala bidragssystemet i värdlandet till last under den tid de bor där.

30 Rätten enligt artikel 1.2 i direktiv 90/364 för familjemedlemmar till icke yrkesverksamma unionsmedborgare att uppehålla sig är avhängig den rätt som unionsmedborgaren har enligt gemenskapsrätten.

31 Runaldo Ruben Leonard Eind rätt att uppehålla sig på Konungariket Nederländernas territorium kan inte, eftersom han är nederländsk medborgare, i målet vid den nationella domstolen vare sig nekas honom eller villkoras.

32 Såsom generaladvokaten gett uttryck för i punkterna 101–106 i sitt förslag till avgörande följer den migrerande arbetstagarens rätt att resa in och uppehålla sig i den medlemsstat där arbetstagaren är medborgare, efter att ha utövat verksamhet som anställd i en annan medlemsstat, av gemenskapsrätten. Denna rätt är nämligen nödvändig för att säkerställa den ändamålsenliga verkan av rätten till fri rörlighet för arbetstagare i artikel 39 EG och av bestämmelser som antagits för genomförandet av nämnda rätt, såsom de i förordning nr 1612/68. Denna tolkning stöds av införandet av ställningen som unionsmedborgare, som är avsedd att vara den grundläggande ställningen för medlemsstaternas medborgare.

33 Den nederländska och den danska regeringen har i sina skriftliga yttranden hävdat att det förhållandet att gemenskapsmedborgaren vid återkomsten till ursprungsmedlemsstaten kanske inte kan fortsätta ett familjeliv som eventuellt etablerats i värdmedlemsstaten inte är ägnat att förmå vederbörande att inte bege sig till denna stat för att där utöva verksamhet som anställd. Den nederländska regeringen har särskilt påpekat att den omständigheten att Runaldo Ruben Leonard Einds dotter inte kunde uppehålla sig tillsammans med honom vid en flytt tillbaka till hans ursprungsstat inte kunde förmå honom att inte utöva denna frihet genom att flytta till Förenade kungariket, eftersom R.N.G. Eind vid tidpunkten för denna flytt inte hade rätt att uppehålla sig i Nederländerna.

34 Detta synsätt kan inte godtas.

35 Medborgare i en medlemsstat skulle kunna förmås att inte lämna den medlemsstat där de är medborgare för att ta anställning i en annan medlemsstat om de inte var säkra på att en dag kunna återvända till ursprungsmedlemsstaten, oberoende av utövande av ekonomisk verksamhet i sistnämnda stat.

36 Denna avhållande verkan uppkommer dessutom redan i och med möjligheten att samma medborgare vid återkomsten till ursprungsstaten inte kan fortsätta att leva med sina nära anhöriga som de till följd av äktenskap eller familjeåterförening eventuellt kan ha börjat leva med i värdmedlemsstaten.

37 Hindren för familjeåterförening kan således inverka menligt på den rätt till fri rörlighet som medlemsstaternas medborgare åtnjuter enligt gemenskapsrätten. Att en gemenskapsarbetstagare återvänder till den medlemsstat där denna är medborgare kan inte anses vara ett rent nationellt förhållande.

38 Under de omständigheter som föreligger i målet vid den nationella domstolen har R. N.G. Eind således rätt att bosätta sig tillsammans med sin far, Runaldo Ruben Leonard Eind, i Nederländerna, även om hennes far har ställning såsom icke yrkesverksam medborgare.

39 Denna rättighet omfattas av villkoren i artikel 10.1 a i förordning nr 1612/68, som är analogt tillämplig.

40 Sålunda kan en person som befinner sig i R.N.G. Einds situation åtnjuta nämnda rättighet om denna person inte har fyllt 21 år eller fortfarande är beroende av sin far för sin försörjning.

41 Domstolen föranleds inte att göra någon annan bedömning på den grunden att R.N. G. Eind innan hon uppehöll sig i värdmedlemsstaten, där hennes far förvärvsarbetade, inte hade uppehållsrätt enligt nationell rätt i den medlemsstat där Runaldo Ruben Leonard Eind är medborgare.

42 Till skillnad från vad den nederländska, den danska och den tyska regeringen har gjort gällande finner domstolen att det förhållandet att en sådan rättighet inte kan åberopas saknar betydelse när det gäller tillerkännandet av rätten till inresa och uppehåll för ett sådant barn, i egenskap av familjemedlem till en gemenskapsarbetstagare, i den medlemsstat där arbetstagaren är medborgare.

43 För det första följer inte kravet på en sådan rättighet, vare sig uttryckligen eller implicit, av någon gemenskapsrättslig bestämmelse om rätten till uppehåll i gemenskapen för tredjelandsmedborgare som är familjemedlemmar till gemenskapsarbetstagare. Enligt domstolens fasta rättspraxis kan emellertid inte de sekundärrättsliga gemenskapsbestämmelserna om rörlighet och uppehåll tolkas restriktivt (se, bland annat, avseende förordning nr 1612/68, dom av den 13 februari 1985 i mål 267/83, Diatta, REG 1985, s. 567, svensk specialutgåva, volym 8, s. 61, punkterna 16 och 17, och av den 17 september 2002 i mål C-413/99, REG 2002, s. I-7091, punkt 74).

44 För det andra strider ett sådant krav mot gemenskapslagstiftarens syfte eftersom gemenskapslagstiftaren har funnit att det är viktigt att säkerställa skyddet för medlemsstaternas medborgares familjeliv för att avlägsna hindren för utövandet av de i fördraget skyddade grundläggande friheterna (dom av den 11 juli 2002 i mål C-60/00, Carpenter, REG 2002, s. I-6279, punkt 38, och av den 25 juli 2002 i mål C-459/99, MRAX, REG 2002, s. I-6591, punkt 53).

45 Med hänsyn till ovanstående skall fråga 2 och fråga 3 b besvaras på följande sätt. En tredjelandsmedborgare som är familjemedlem till en arbetstagare som återvänder till den medlemsstat där arbetstagaren är medborgare efter det att arbetstagaren har förvärvsarbetat i en annan medlemsstat har enligt artikel 10.1 a i förordning nr 1612/68, som är analogt tillämplig, rätt till uppehåll i den medlemsstat där arbetstagaren är medborgare, även om arbetstagaren inte utövar en verklig och faktisk ekonomisk verksamhet där. Det förhållandet att en tredjelandsmedborgare, som är familjemedlem till en gemenskapsarbetstagare, före vistelsen i medlems-

staten där arbetstagaren förvärvsarbetat inte har haft uppehållsrätt enligt nationell rätt i den medlemsstat där arbetstagaren är medborgare saknar betydelse för bedömningen av denna medborgares rätt till uppehåll i denna stat.

Frågorna 1 b, 3 a och 4

46 Med hänsyn till svaren på frågorna 1 a, 2 och 3 b saknas anledning att besvara de andra frågor som har ställts av den nationella domstolen.

Rättegångskostnader

47 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

1) När en gemenskapsarbetstagare återvänder till den medlemsstat i vilken gemenskapsarbetstagaren är medborgare, så är myndigheterna i den medlemsstaten enligt gemenskapsrätten inte skyldiga att bevilja arbets-

tagarens familjemedlemmar som är medborgare i ett tredjeland rätt till inresa och uppehåll redan av det skälet att medborgaren innehar ett uppehållstillstånd som fortfarande är giltigt i värdmedlemsstaten där arbetstagaren förvärvsarbetat och som utfärdats enligt artikel 10 i rådets förordning (EEG) nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen, i dess lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 2434/92 av den 27 juli 1992.

2) **En tredjelandsmedborgare som är familjemedlem till en arbetstagare som återvänder till den medlemsstat där arbetstagaren är medborgare efter det att arbetstagaren har förvärvsarbetat i en annan medlemsstat har enligt artikel 10.1 a i förordning nr 1612/68, i dess lydelse enligt förordning nr 2434/92, som är analogt tillämplig, rätt till uppehåll i den medlemsstat där arbetstagaren är medborgare, även om arbetstagaren inte utövar en verklig och faktisk ekonomisk verksamhet där. Det förhållandet att en tredjelandsmedborgare, som är familjemedlem till en gemenskapsarbetstagare, före vistelsen i medlemsstaten där arbetstagaren förvärvsarbetat inte har haft uppehållsrätt enligt nationell rätt i den medlemsstat där arbetstagaren är medborgare saknar betydelse för bedömningen av denna medborgares rätt till uppehåll i denna stat.**

Underskrifter